

Základná škola, Školská 840, 930 37 Lehnice,
<http://www.zslehnicelov.edupage.org>

***Stratégia rozvoja čitateľskej gramotnosti
v podmienkach ZŠ Lehnice
+ aktualizácia na šk.r. 2017-2018***

August 2017

Vypracovala: PaedDr. Jarmila Hanidžiarová
riaditeľka školy

Programové východiská

Čitateľská gramotnosť (ďalej len ČG) sa považuje za **existenčnú a základnú kompetenciu** vzdelaného človeka, bez ktorej nemožno dosiahnuť všetky ďalšie kompetencie. Nároky na čitateľskú zručnosť sa stále zvyšujú a jednotlivci musia pracovať s textovými informáciami novými a komplikovanejšími spôsobmi. Keďže výsledky medzinárodných výskumov ukázali nedostatočnú úroveň ČG slovenských žiakov, upozornili na nevyhnutnosť systematického prístupu v tejto oblasti, čo viedlo k vytvoreniu *Národnej stratégie zvyšovania úrovne a kontinuálneho rozvíjania čitateľskej gramotnosti* (ďalej aj „národná stratégia“), schválenej ministerstvom školstva v novembri 2015 a aktualizovanej NR SR v apríli 2016.

Vymedzenie pojmu „čitateľská gramotnosť“

ČG sa pôvodne chápala ako schopnosť čítať a písať. V súčasnosti sa už tento spôsob ponímania dopĺňa o ďalšie charakteristiky čitateľských zručností.

Štúdie gramotnosti PISA a PIRLS nazerajú na čítanie a písanie ako na súbor vedomostí a zručností, ktoré jedinec uplatňuje pri práci s rôznymi typmi textov. PIRLS5 vymedzuje ČG ako „schopnosť rozumieť formám písaného jazyka, ktoré vyžaduje spoločnosť a/alebo jednotlivci, a tieto formy používať. Mladí čitateľia môžu odvodzovať význam zo širokej škály textov. Čítajú, aby sa učili, aby sa zapojili do spoločenstva čitateľov, a čítajú tiež pre zábavu.“

PISA presahuje svojou definíciou len dešifrovanie či porozumenie textu a zahŕňa do nej tiež pochopenie a následné použitie získaných informácií pre funkčné účely. Chápe teda ČG ako „schopnosť porozumieť písanému textu, premýšľať o ňom a používať ho na dosiahnutie vlastných cieľov, na rozvíjanie vlastných vedomostí a potenciálu a na aktívnu účasť v spoločnosti“. Táto definícia PISA, zvyrazňujúca funkčnú a konštruktívnu povahu čítania, zohľadňuje práve také zložky ČG, ktoré možno testovať a merať. Súčasne tiež rozlišuje **tri aspekty** ČG, a to **získavanie informácií, vytváranie interpretácie a posúdenie textu**. Prvé dva aspekty zaisťujú zručnosti, ktoré čitateľ uplatňuje pri práci so samotným textom, tretí aspekt vyžaduje predovšetkým znalosti, ktoré si žiak osvojil už predtým alebo v inom prostredí.

ČG je v zmysle *Záverov Európskej rady o strategickom rámci európskej spolupráce v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy („ET 2020“)*, Úr. vest. C 119, 28. 05. 2009 definovaná ako „**súhrnná schopnosť porozumieť formám písaného jazyka, tieto formy používať a premýšľať o nich s cieľom dosiahnuť osobné a sociálne naplnenie. To presahuje kognitívne zložky (t. j. dekódovanie slov a porozumenie textu) a ovplyvňuje ďalšie aspekty podporujúce schopnosť porozumieť písaným textom.**“

Význam čitateľskej gramotnosti

Čítanie a ČG tvoria nevyhnutný predpoklad na rozvíjanie kľúčových kompetencií, predovšetkým kompetencie k učeniu sa, a čoraz viac sa využívajú ako nástroj na dosiahnutie ďalších cieľov v pracovnom i osobnom živote.

Čítanie trénuje a cibrí lineárne, postupné, sekvenčné myslenie, ako aj sústredenosť a koncentráciu. Vytvára u ľudí návyk a spôsobilosti, ktoré tvoria základ tvorivého myslenia, obohacujú ich vlastnú životnú filozofiu a zdokonaľujú ich schopnosť riešiť a zvládať osobné problémy na základe otvoreného myslenia, ktoré nie je uzavreté v nemenných obsahoch.

Formulované inými slovami: **nedostatočná, nevyzretá čitateľská (a informačná) gramotnosť vedie v konečnom dôsledku k vážnym problémom pri štúdiu, ako aj pri uplatňovaní nárokov na trhu práce**. Mládež sa stáva tzv. funkčne či sekundárne negramotnou, čo môže vyústiť nielen ku zníženiu vzdelanosti a konkurencieschopnosti spoločnosti, resp. štátu, ale následne tiež k ohrozeniu demokracie (ľudia sú napríklad viac ovplyvňovaní manipuláciou, reklamou či populistickými kampaňami).

V súvislosti s čítaním výskumníci často hovoria o tzv. **Matúšovom efekte**, podľa ktorého tí, ktorí získajú zručnosť čítania v detstve, v živote potom čítajú a učia sa rýchlejšie ako tí, ktorí ju nezískali. Majú pritom väčšiu slovnú zásobu, čo znamená, že nestroskotajú pri zložitejších textoch, a lepšie rozpoznávajú postup príbehov a formulujú svoje argumenty, čo je schopnosť, ktorá sa inými

prostriedkami nedá rozvinúť. Prejavuje sa tu kumulatívna, vývojová povaha čítania, jeho kognitívny prínos, ktorý hovorí, že **čím viac čítate, tým lepšie viete čítať**.

Pri ČG sa hlavný dôraz kladie na funkčný charakter čítania za účelom rýchleho získavania a efektívneho spracovania informácií. ČG sa prelína s ďalšími oblasťami gramotnosti (prírodovedná, matematická, informačná, sociálna a ďalšie), preto je jej rozvoj veľmi dôležitý pri osvojovaní zručností, rozvíjaní schopností a pri získavaní vedomostí v ďalších vzdelávacích oblastiach.

ČG je teda celoživotne sa rozvíjajúca vybavenosť človeka vedomosťami, zručnosťami, schopnosťami, postojmi a hodnotami potrebnými pre využívanie všetkých druhov textov v rozličných individuálnych i sociálnych kontextoch. Prelína sa v nej viacero rovín:

- **vzťah k čítaniu**

Predpokladom pre rozvíjanie ČG je potešenie z čítania a vnútorná potreba čítať.

- **doslovné porozumenie**

ČG stavia na schopnosti dekódovať písané texty a vytvárať porozumenie na doslovnej úrovni so zapojením doterajších znalostí a skúseností.

- **vyvodzovanie a hodnotenie**

Čitateľsky gramotný človek musí vedieť vyvodzovať z prečítaného textu závery a posudzovať (kriticky hodnotiť) texty z rôznych hľadísk vrátane sledovania autorových zámerov.

- **metakognícia**

Súčasťou ČG je schopnosť a návyk seba regulácie, t. j. schopnosť reflektovať zámer vlastného čítania, v súlade s ním voliť texty a spôsob čítania, sledovať a vyhodnocovať vlastné porozumenie čítanému textu a zámerne voliť stratégie pre lepšie porozumenie, prekonávanie náročnosti obsahu i zložitosti vyjadrenia.

- **podeliť sa**

Čitateľsky gramotný človek je pripravený podeliť sa o svoje zážitky, porozumenie a pochopenie textu s ďalšími čitateľmi. Svoje pochopenie textu porovnáva s jeho spoločensky akceptovanými interpretáciami, všiema si zhody a premýšľa o rozdieloch.

- **aplikácia**

Čitateľsky gramotný človek využíva čítanie na sebarozvoj, ako aj k vlastnému rozhodovaniu a konaniu a čítanie bohato zúročuje v celom svojom živote vo všetkých jeho dimenziách.

Učiteľ

Aspekty, ktorými sa vyznačujú dobrí učitelia vo vyšších ročníkoch primárneho či nižších ročníkoch sekundárneho vzdelávania:

- kladú náročnejšie otázky, ktoré nútia žiakov odvodzovať z daného textu a uvažovať nad rámec textu;
- pomáhajú čitateľom vytvárať súvislosti medzi textami, ktoré títo žiaci čítajú, a ich osobným životom a zážitkami;
- využívajú praktické materiály na čítanie so zodpovedajúcim stupňom náročnosti;
- sledujú pokrok žiakov pri čítaní a poskytujú im neformálne hodnotenie.

Podpora čítania v rodine

Deti sa učia čítať a osvojujú si túto schopnosť nielen v škole, ale aj pri iných príležitostiach mimo prostredia školy: školské prostredie tak nie je samo o sebe jediným činiteľom, ktorý má na rozvoj čítania vplyv. Rodičia, ktorí radi čítajú a chcú sa o túto záľubu deliť spolu so svojimi deťmi, podporujú ich kladný vzťah k čítaniu. Domáce aktivity zamerané na ČG v ranom veku tvoria základ pre to, aby sa deti naučili čítať v škole.

Samotnú motiváciu k čítaniu ovplyvňuje čitateľské prostredie a kultúra, ktorá čitateľov obklopuje. Pre rozvoj ČG je mimoriadne dôležité, aby boli deti doma v rodinnom prostredí obklopené knihami v atmosfére čítania a mali tiež k dispozícii noviny a časopisy. V širšom zmysle je život v prostredí, ktoré si čítanie cení, zásadne dôležité pre to, aby deti získali čitateľské kompetencie.

Aktivity v oblasti gramotnosti, do ktorých sa zapájajú rodičia, majú pre vývoj čitateľských zručností detí zásadný význam.

Z prieskumov PISA 2000 a 2009 vyplynulo, že pre mládež vo veku 15 rokov je z hľadiska rozvoja ČG veľmi dôležitá rôznorodosť materiálu, ktoré majú k dispozícii na čítanie a čitateľská aktivita. Žiaci, ktorí pravidelne čítajú beletriu a ďalšie materiály, napr. časopisy, noviny a nebeletristickú literatúru, boli zvyčajne v čitateľských prieskumoch mimoriadne úspešní. Čítanie komixových kníh s lepšími čitateľskými výkonmi spojené nebolo. Ani čítanie materiálov na internete nemalo na úroveň čitateľskej gramotnosti taký pozitívny a výrazný vplyv ako čítanie tlačených textov prostredníctvom kníh a printových médií.

Najčastejšie nedostatky v praxi:

Pedagogická verejnosť často vníma čitateľskú gramotnosť len ako súčasť predmetu materinský jazyk a literatúra.

Stereotypy vo vzdelávaní – zameranosť na obsah a na nižšie kognitívne funkcie - a pretrvávajúce dominantné postavenie učiteľa pri sprostredkovaní obsahu.

Obmedzené využívanie rozmanitých učebných a informačných zdrojov.

Nízka frekvencia práce s nesúvislými textami.

Slabá schopnosť súčasného vzdelávacieho systému eliminovať a kompenzovať rozdiely medzi žiakmi, ktoré sú dané odlišnou úrovňou podnetnosti ich domáceho zázemia.

Čitateľská gramotnosť sa nerozvíja prierezovo vo všetkých predmetoch, absentujú kvalitné podporné nástroje pre učiteľov (učebnice, metodiky, webový portál, poradenská činnosť).

Absencia povinnej literatúry v školských knižniciach v predmete slovenský jazyk a literatúra.

Ohrozenia/riziká:

Čoraz viac žiakov a dospelých osôb má **problém so základnými jazykovými zručnosťami**, ako je napríklad **slovná zásoba a jazyková vybavenosť**. Ide pritom o nevyhnutný základ pre vývoj vyšších úrovní čitateľskej gramotnosti.

Nedostatočné povedomie širokej verejnosti o význame čitateľskej gramotnosti pre seberealizáciu jednotlivca a život v spoločnosti.

Existencia fenoménu **bibliofóbie** alebo tzv. **a-gramotnosti** u žiakov a mládeže. Ide o rozhodnutie nečítať napriek schopnosti čítať – trvalá ľahostajnosť voči knihám a čítaniu, čo predstavuje úplne nový postoj ku knihám, ktoré predstavujú základnú zásobáreň civilizácie.

Zmena voľného času a záujmov žiakov/mládeže/dospelých.

Chýba vôľa k námahe, cviku, sebadisciplíne, ktorá by účinne kontrolovala vôľu k pohodliu.

Žiaci/mládež nepoužívajú internet iba na vyhľadávanie informácií, či dokonca na učenie sa, ako sa to často naivne predpokladá. Najčastejšie ho používajú na komunikáciu s priateľmi, sťahovanie hudby a hier – teda na zábavu.

Žiaci/deti/mládež/dospelí uprednostňujú pred čítaním lákavejšiu zábavu (TV, internet, počítačové hry).

Nedostatočný záujem, podpora a spoluúčasť na rozvoji čitateľskej gramotnosti u rodičov detí zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Digitálne rozptyľovanie vedie takmer k nepretržitému preťažovaniu kognitívnych schopností a pozornosti. Dochádza ku kognitívnemu zahľteniu mozgu, čím sa znižuje kvalita rozhodnutí a volieb jednotlivca a narastá úzkosť.

Digitálna demencia. Digitálne médiá vedú k tomu, že mozog menej používame, čím jeho výkonnosť časom klesá. U mladých ľudí sa tým oneskoruje vývoj mozgu, ich duševná výkonnosť zostáva od počiatku pod úrovňou svojich možností. Netýka sa to iba nášho myslenia, ale aj vôle, emócií a predovšetkým sociálneho správania.

Nedostatočná a nevyzretá čitateľská gramotnosť vedie v konečnom dôsledku k vážnym problémom pri štúdiu, ako aj pri uplatňovaní nárokov na trhu práce.

Nezpracovanie stratégie čitateľskej gramotnosti do školských programov.

Nezpracovanie stratégie čitateľskej gramotnosti do prípravy budúcich učiteľov.

Formálny prístup k realizácii stratégie, tzn. stratégia zaraďovaná len „na papieri“.

Dôležité kroky na začiatku cesty k lepšej ČG:

Zpracovanie strategických cieľov školy týkajúcich sa rozvíjania čitateľskej gramotnosti do inovovaných školských vzdelávacích programov.

Zvýšenie počtu realizátorov programov zameraných na ČG

Zabezpečiť žiakom prístup ku knihám a vytvoriť podmienky na čítanie.

Organizovanie aktivít a projektov mimo formálneho vzdelávania.

Revitalizácia školských knižníc, modernizovanie a dopĺňanie knižničného fondu.

Príprava podporných textov a podpora nákupu kníh do školských knižníc pre jednotlivé predmety a všetky stupne vzdelávania.

Potrebné kroky (zmeny) v koncepcii vzdelávania

Doplnenie ŠVP, v intenciách jednotlivých úrovní čitateľskej gramotnosti a s dôrazom na efektívny rozvoj predčitateľskej gramotnosti.

Inovovať pedagogické dokumenty, metodické materiály a učebnice.

Odporúčať riaditeľom základných škôl a stredných škôl, aby aktivity zamerané na podporu čítania žiakov zapracovali do školských vzdelávacích programov.

Stratégia na podporu čítania žiakov v školách, ktorej súčasťou by bolo aj aktívne využívanie školských knižníc (čitateľského kútika) ako súčasti školských vzdelávacích programov.

Vývoj a realizáciu verejne dostupných programov vo formálnom či neformálnom vzdelávaní na zvyšovanie čitateľskej gramotnosti, ktoré sa realizujú tak na národnej, ako aj na lokálnej úrovni s cieľom osloviť rozličné cieľové skupiny.

Podpora implementovania čitateľských stratégií v procese vzdelávania na všetkých úrovniach v pedagogickej dokumentácii, nástrojoch monitorovania, kontroly a hodnotenia.

Zabezpečenie kontinuálneho a systematického prepojenia predčitateľskej gramotnosti s čitateľskou gramotnosťou; v rozvíjaní čitateľskej gramotnosti je potrebné akcentovať systematické postupovanie podľa jednotlivých úrovní gramotnosti medzinárodnej štúdie PISA.

Explicitne zadefinovať hlavný cieľ čítania – čítanie s porozumením.

Nastaviť požiadavky v pedagogických dokumentoch tak, aby bolo možné do vyučovania v rámci predmetu slovenský jazyk a literatúra implementovať jednu hodinu čítania týždenne podľa vlastného výberu.

Potrebné kroky vo vzťahu k učiteľovi

- Čitateľskú gramotnosť realizovať vo všetkých vzdelávacích oblastiach.
- Vyučovacie hodiny, ktoré sú zamerané na osvojenie si správnych stratégií pri čítaní s porozumením a na vyhľadávanie informácií v súvislosti s edukačným obsahom, realizovať v spolupráci so školským knihovníkom/knihovničkou v priestoroch školskej knižnice alebo uskutočňovať v spolupráci s verejnou knižnicou v jej priestoroch.
- Zabezpečiť vzdelávanie učiteľov pre potreby nového systému hodnotenia žiackych výkonov.
- Zabezpečovať permanentné odborné vzdelávanie pracovníkov v programoch z oblasti vývoja gramotnosti s ohľadom na posledné výsledky v teórii a praxi (úspešné príklady).
- Pripravovať pracovníkov na uskutočňovanie neformálneho vzdelávacieho procesu.
- Prístupovať k učiteľom ako k partnerom.
- Jasne definovať ciele smerom k učiteľovi.

Čo treba podporiť

Doplnenie učebníc, učebných zdrojov, textov, metodík a podporných materiálov v súvislosti s úlohami zameranými na rozvoj čitateľskej gramotnosti v printovej a aj všeobecne prístupnej digitálnej podobe.

Podpora dobudovania knižníc (nielen školských knižníc, ale aj verejných a akademických knižníc, informačných fondov a kabinetných zbierok) tak, aby mohli v zmysle *Koncepcie celoživotného vzdelávania v Slovenskej republike* plniť úlohy kultúrnych a informačných centier celoživotného vzdelávania.

Podpora celoživotného vzdelávania a skvalitnenie systému riadenia ľudských zdrojov pre oblasť rozvoja čitateľskej gramotnosti.

Vytváranie kvalitných učebných materiálov a pomôcok na hodnotenie dosiahnutej úrovne gramotnosti.

Zriaďovateľom školských knižníc sa odporúča, aby pri dostatočnom objeme finančných prostriedkov zo zdrojov zriaďovateľa školy zvýhodnili činnosť školskej knižnice a zvlášť školského knihovníka/knihovničky ako vykonávateľa/vykonávateľky odborných knižničných činností a organizátora/organizátorky kultúrnych podujatí a výchovno-vzdelávacích podujatí.

Vyčleniť každý rok finančné prostriedky pre školy na obnovu knižničných fondov v školských knižniciach, ktoré sú zriadené v súlade s platnou legislatívou, a doplnenie informačných zdrojov v kabinetných zbierkach škôl, ktoré nemajú zriadené školské knižnice.

ŠPÚ musí aktualizovať ŠVP z aspektu úrovni ČG vo všetkých vzdelávacích oblastiach a vypracovať štandardy pre jednotlivé úrovne gramotnosti.

Postupnosť krokov podľa „národnej stratégie“ v najbližšom období

Školský rok 2016/2017

1. **Proklamovať školský rok 2016/2017 za Rok čitateľskej gramotnosti** a prostredníctvom intenzívnej medializácie – kampane – vyzdvihnúť skutočnosť, že ide o rok začiatku realizácie národnej stratégie. V zmysle odporúčaní, ktoré sú uvedené v časti 6.4. tohto materiálu, rozšíriť túto kampaň aj o niektoré športové činnosti – napríklad beh.

Zodp.: MŠVVaŠ SR/organizátori športových podujatí/športové zväzy/športové kluby

2. Zadefinovať v ŠVP nadpredmetový charakter rozvoja čitateľskej gramotnosti a zdôrazniť v ňom participáciu všetkých učiteľov na jej rozvíjaní.

Zodp.: ŠPÚ

3. Vypracovať metodiky rozvíjania čitateľskej gramotnosti aj pre iné všeobecno-vzdelávacie predmety než len vyučovací jazyk. Konkretizovať, akým spôsobom a v akom rozsahu by sa mohli do rozvíjania čitateľskej gramotnosti žiakov zapojiť aj učitelia iných predmetov.

Zodp.: ŠPÚ/MPC/VŠ

4. Vytvoriť v školách podmienky pre pozíciu „koordinátora pre rozvoj čitateľskej gramotnosti“. Podmienkou je úspešné ukončenie kontinuálneho vzdelávania v tejto oblasti, ktorý bude koordinovať opatrenia na rozvoj čitateľskej gramotnosti na škole.

Zodp.: riaditeľ školy/zriaďovateľ

5. Pripraviť plán aktivít na podporu rozvoja čitateľskej gramotnosti a zakotviť ho do pedagogickej dokumentácie školy, vrátane kontroly a evalvácie.

Zodp.: riaditelia školy

6. Vypracovať vzorový školský vzdelávací program, ktorý by reprezentoval ideálny stav z hľadiska rozvoja čitateľskej gramotnosti na škole, a ktorý by si školy mohli upraviť podľa svojich možností.

Zodp.: ŠPÚ

7. Integrovať existujúcu databázu publikácií zameraných na rozvoj čitateľskej gramotnosti, všetky uvoľnené úlohy PISA a zverejniť v elektronickej forme na špeciálnom portáli dostatočne spropagovanom a dostupnom pre všetky školy a učiteľov.

Zodp.: ŠPÚ

8. Identifikovať problematické úlohy v rámci medzinárodných meraní, s ktorými mali naši žiaci problém. Zistiť možnosti ich využitia pri tvorbe metodických materiálov a v ďalšom vzdelávaní učiteľov (NÚCEM, MPC).

Zodp.: MPC, NÚCEM

9. Pripraviť do plánu vzdelávacích podujatí konkrétnu ponuku vzdelávania v akreditovaných programoch zameraných na rozvoj čitateľskej gramotnosti (*číslo akreditácie 074/2010-KV, 976/2012-KV, 761/2012-KV, 1220/2013-KV a 1252/2013-KV, 811/2012-KV* atď.). Prioritne pre celé školské kolektívy v spolupráci s učiteľmi z praxe, ktorí v oblasti rozvoja čitateľskej gramotnosti úspešne pracujú.
- Zodp.:** MPC
10. Doplniť plány inšpekčnej činnosti o tematické inšpekcie zamerané na kontrolu plnenia opatrení zameraných na rozvoj čitateľskej gramotnosti.
- Zodp.:** ŠŠI
11. Pripraviť zbierku najlepších ukážok úloh aj s komentármi a odporúčaniami zameraných na rozvoj čitateľskej gramotnosti, vytvorenú z výstupov vzdelávania učiteľov realizovaných programov rozvoja čitateľskej gramotnosti.
- Zodp.:** MPC
12. Realizovať tematicky honorovanú výzvu na spracovanie osvedčených pedagogických skúseností pri realizácii aktivít na podporu čitateľskej gramotnosti.
- Zodp.:** MŠVVaŠ SR
13. Pripraviť tematickú časť/špeciálne čísla časopisu *Pedagogické rozhľady* k vývoju čitateľskej gramotnosti v kontexte rokov 2003 – 2016.
- Zodp.:** PRO/ŠŠI/SPK
14. Viest' cielenú medializáciu a podporiť vzdelávanie na rozvoj čitateľskej gramotnosti v rámci funkčného a funkčného inovačného vzdelávania v časti pedagogické riadenie – *Tvorba plánu kontinuálneho vzdelávania*.
- Zodp.:** MPC
15. Zriaďovať „kluby tvorivých učiteľov“, ktorí pod odborným vedením učiteľov kontinuálneho vzdelávania z radov zamestnancov MPC a ŠPÚ, budú plánovať a organizovať stretnutia PZ a OZ na regionálnej, až celoslovenskej báze. V rámci klubov budú informačné a metodické stretnutia na podporu čitateľskej gramotnosti.
- Zodp.:** zriaďovateľ/mesto
16. Realizovať projekty metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice na podporu čitateľskej gramotnosti.
- Zodp.:** SPK

Školský rok 2017/2018

1. Vyhlásenie v *Pedagogicko-organizačných pokynoch na školský rok 2017/2018* tento školský rok za rok pokračujúceho rozvoja čitateľskej gramotnosti. Vymedziť ako prioritnú úlohu pre školský rok 2017/2018 intenzívny rozvoj čitateľskej gramotnosti vo všetkých vzdelávacích oblastiach v základných školách v 7. a 8. ročníku s odporúčaním využiť disponibilné hodiny v rámci ŠKVP. Zaradiť informácie o akciách informačnej výchovy SPK.
- Zodpovedný subjekt:** MŠVVaŠ SR
2. Podporovať vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti rozvíjania predčitateľskej a čitateľskej gramotnosti detí a žiakov. Zoznam poskytovateľov akreditovaných programov kontinuálneho vzdelávania pre oblasť čitateľskej gramotnosti je zverejnený na <http://www.minedu.sk/akreditacie-v-rezorte-skolstva/>. Podrobnejšie údaje o akreditovaných vzdelávacích programoch zameraných na aktualizáciu a zdokonaľovanie kompetencií pedagogických zamestnancov v oblasti rozvíjania čitateľskej gramotnosti detí a žiakov sú zverejnené na webovom sídle Metodicko-pedagogického centra (ďalej len „MPC“): <http://www.mpc-edu.sk/vzdelavacia-cinnost/realizovane-podujatia>, <http://www.mpc-edu.sk/vzdelavacia-cinnost/zoznam-akreditovanych-vzdelavacich-programov>, <http://www.mpc-edu.sk/aktuality/rok-citateľskej-gramotnosti>.

Zodpovedný subjekt: škola

3. Formovať kladný vzťah detí a žiakov ku knihe a literatúre, organizovať súťaže v čitateľských zručnostiach a popoludňajšie čitateľské aktivity v školských kluboch detí.

Zodpovedný subjekt: škola

4. Vypracovať plán aktivít na podporu rozvoja čitateľskej gramotnosti a začleniť ho do ŠkVP; dbať o zvyšovanie jazykovej kultúry žiakov na všetkých vyučovacích hodinách (t. j. nielen na vyučovacej hodine slovenského jazyka a literatúry).

Zodpovedný subjekt: škola

5. V školskom roku 2017/2018 MŠVVaŠ SR je prioritnou úlohou školy intenzívny rozvoj čitateľskej gramotnosti vo všetkých vzdelávacích oblastiach v 8. a 9. ročníku s využitím disponibilných hodín v rámci ŠkVP a v ročníkoch 5.-7. v rámci i-ŠkVP.

Zodpovedný subjekt: škola

6. Využívať možnosť vzdelávania celého pedagogického zboru z ponuky vzdelávacích aktivít MPC v oblasti cieleného rozvíjania čitateľskej gramotnosti, resp. vzdelávania pre vedúcich pedagogických zamestnancov škôl s obsahovým zameraním na tvorbu vlastnej stratégie rozvíjania čitateľskej gramotnosti. Metodické materiály pre učiteľov všetkých stupňov škôl sú dostupné na webovom sídle MPC <http://www.mpc-edu.sk/publikacie> a <http://www.mpc-edu.sk/aktuality/rok-citateľskej-gramotnosti>.

Zodpovedný subjekt: škola

7. Orientovať výchovno-vzdelávaciu činnosť všetkých pedagogických zamestnancov na rozvíjanie čitateľských kompetencií žiakov, ktoré sú predpokladom pre porozumenie významu textu, pre výber kľúčových informácií a ich posudzovanie a vyvodzovanie logických záverov.

Zodpovedný subjekt: škola

8. Využívať osvedčené didaktické a metodické materiály na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti NÚCEM zverejnené na webovom sídle www.nucem.sk. Medzi tieto materiály patrí napríklad:

- *Čítanka PIRLS 2006* – zberka uvoľnených úloh (2011, NÚCEM),
- *Zberka úloh z čitateľskej gramotnosti* – PISA test (2011, NÚCEM),
- *Trendy úrovne kľúčových kompetencií žiakov 4. ročníka ZŠ* (2012, NÚCEM),
- *Výsledky štúdie OECD PISA 2009 zaoštréné na čitateľskú gramotnosť* – tematická správa (marec 2013, NÚCEM),
- *Čítanka PIRLS 2011* – zberka uvoľnených úloh (marec 2013, NÚCEM),
- *Národná správa PISA 2012* (december 2013, NÚCEM),
- *Učebné zdroje k vzdelávacím programom zameraným na rozvoj čitateľskej, matematickej a prírodovednej gramotnosti* (2011 – 2013, MPC).

Zodpovedný subjekt: škola

9. Naštudovať a využívať v praxi didaktické a metodické materiály vydané NÚCEM, ktoré sú zamerané na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti. Na webovom sídle www.nucem.sk sú zverejnené didaktické a metodické materiály:

- *Čítanka PIRLS 2006* – zberka uvoľnených úloh (2012, NÚCEM),
- *PISA – čitateľská gramotnosť. Úlohy 2009* (2011, NÚCEM),
- *Trendy úrovne kľúčových kompetencií žiakov 4. ročníka ZŠ* (2013, NÚCEM),
- *Výsledky štúdie OECD PISA 2009 zaoštréné na čitateľskú gramotnosť* – tematická správa (2013, NÚCEM),
- *Čítanka PIRLS 2011* – zberka uvoľnených úloh (2013, NÚCEM),
- *Krátka správa k prvotným zisteniam medzinárodnej štúdie PISA 2012*, (2013, NÚCEM),
- *Zberka úloh pre vzdelávací stupeň ISCED1 – MAT, SJL, MJL*, (2013, NÚCEM),
- *Zberka úloh pre vzdelávací stupeň ISCED2 – MAT, SJL, SJSL, MJL*, (2013, NÚCEM),
- *Zberka úloh pre vzdelávací stupeň ISCED2 – MAT, SJL, SJSL, MJL*, (2013, NÚCEM).

Zodpovedný subjekt: škola

Súhrn

Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti tvorí v zmysle „Národnej stratégie zvyšovania úrovne a kontinuálneho rozvíjania čitateľskej gramotnosti“ jeden z hlavných cieľov celého vzdelávacieho procesu v Slovenskej republike.

Žiaci by si mali čitateľské zručnosti a návyky vytvárať už v raných fázach vzdelávania tak, aby ich mali na konci základnej školy dobre zvládnuté a zvyky pevne zakorenené. Na ďalších stupňoch vzdelávania je úlohou pedagógov oboje upevňovať, podporovať a súčasne rozvíjať niektoré zložitejšie prvky čitateľských zručností, ktoré si vyžadujú rozvinuté abstraktné myslenie.

Kľúčovým prvkom pri rozvoji čitateľskej gramotnosti žiakov/mládeže, samozrejme okrem rodičov, je učiteľ, ktorý sa opiera o výsledky výskumu v tejto oblasti. Kvalita učiteľov je v rámci školy tým najdôležitejším faktorom, ktorý má vplyv na výsledky žiakov čitateľskej gramotnosti. Učitelia by mali byť počas celej svojej profesijnej dráhy dostatočne podporovaní v tom, aby prehodnocovali svoje vzdelávacie potreby a získavali nové znalosti, zručnosti a schopnosti, vrátane čitateľských znalostí a zručností.

Medzinárodné hodnotiace výskumy čitateľskej gramotnosti poskytujú nielen výsledky úrovne, ktorú žiaci dosiahli, ale sú tiež cenným zdrojom kvality a efektivity vzdelávacích systémov. Aj to je jeden z dôvodov, prečo by sa rozvoj čitateľskej gramotnosti mal realizovať prostredníctvom tejto národnej stratégie.

Finančné zabezpečenie jednotlivých cieľov vrátane ich kvantifikácie, termínov a odhadovaných nákladov bude obsiahnuté v Akčnom pláne k Národnej stratégii zvyšovania úrovne a kontinuálneho rozvíjania čitateľskej gramotnosti, ktorú vypracuje koordinačná rada pri MŠ SR...

Východiská k rozvoju ČG v podmienkach ZŠ Lehnice

Čitateľská gramotnosť je univerzálna technika, ktorá robí žiaka schopným nielen prečítať slová, vety a celé texty, ale aj pochopiť prečítané a ďalej s obsahom a získanými informáciami pracovať. Pri takomto chápaní problematiky čitateľskej gramotnosti nie je až tak veľmi dôležitá ani rýchlosť, ani plynulosť čítania, ale podstatné je porozumenie textu a používanie informácií z neho. Súčasťou čitateľskej gramotnosti sú čitateľské schopnosti a zručnosti, čitateľské návyky, záujmy, postoje, motivácia k čítaniu a vedomosti žiaka.

V záujme rozvoja čitateľskej gramotnosti v podmienkach našej školy sa sústredíme na:

1. Podporu vzdelávania pedagogických zamestnancov v oblasti rozvíjania čitateľskej gramotnosti detí a žiakov. Zoznam poskytovateľov akreditovaných programov kontinuálneho vzdelávania pre oblasť čitateľskej gramotnosti je zverejnený na <http://www.minedu.sk/akreditacie-v-rezorte-skolstva/>.
2. Formovanie kladného vzťahu detí a žiakov ku knihe a literatúre, organizovanie súťaží v čitateľských zručnostiach a popoludňajšie čitateľské aktivity v školských kluboch detí.
3. Aktivity na podporu rozvoja čitateľskej gramotnosti, zvyšovanie jazykovej kultúry žiakov na všetkých vyučovacích hodinách (t. j. nielen na vyučovacej hodine slovenského jazyka a literatúry).
4. Využívanie možností vzdelávania celého pedagogického zboru z ponuky vzdelávacích aktivít MPC v oblasti cieleného rozvíjania čitateľskej gramotnosti, resp. vzdelávania pre riadiacich zamestnancov škôl s obsahovým zameraním na tvorbu vlastnej stratégie rozvoja čitateľskej gramotnosti.
5. Preštudovanie zborníka príspevkov „Vedenie školy ako koordinátor rozvoja čitateľskej gramotnosti“, ktorý obsahuje 16 podrobne spracovaných príspevkov. Zborník je v plnom znení dostupný na webovom sídle MPC <http://www.mpc-edu.sk/aktuality/zbornik-prispevkov-z-medzinarodnej-odborno-didaktickej-konferencie>.
6. Sledovanie informácií a materiálov na podporu zvyšovania úrovne čitateľskej gramotnosti a kultúry čítania, ktoré Metodické centrum Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice zverejňuje na svojom webovom sídle www.spgk.sk.
7. Podporu voľnočasové aktivity detí a žiakov zamerané na jazykovú kultúru (recitačné a literárne súťaže, školské prezentácie tvorivosti).
8. Využívanie uvoľnených úloh PISA a metodických príručiek na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti na www.statpedu.sk v rámci všetkých predmetov v základných školách.

1. ČÍTANIE S POROZUMENÍM NA I. STUPNI ZŠ

Výchovno-vzdelávací proces na I. stupni ZŠ je silno ovplyvnený hravými činnosťami a zážitkovým učením, aby bol prechod z predškolskej výchovy čo najplynulejší. V rámci výchovno-vzdelávacieho procesu podporujeme vyjadrovanie myšlienok a pocitov prostredníctvom slov, pohybov, obrazov či v piesňach. Nezastupiteľné miesto pri formovaní osobnosti má kniha a čítanie. Ak má dieťa v neskoršom veku správne porozumieť čítanému textu, musí sa ho najskôr naučiť dobre vnímať. Kvalitu vnímania determinuje nielen úroveň schopnosti rozlišovať grafické symboly, ale i celkové porozumenie významu textu a s tým spojené voľné zaobchádzanie s prečítaným textom. S pribúdajúcim vekom žiaka sa zrenie vnímania prejavuje zlepšujúcou sa schopnosťou zrakovo diferencovať, syntetizovať a analyzovať videné a počuté. V počiatočných štádiách rozvoja čítania s porozumením sa o úrovni porozumenia textu učiteľ dozvedá ústnou formou komunikácie so žiakom, preto je dôležité rozvíjať okrem spôsobilosti učiť sa učiť sa aj sociálne komunikačné spôsobilosti.

Kompetencie žiaka podľa ISCED 1, ktorý prechádza na II. stupeň:

 sociálne a komunikačné spôsobilosti:

- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou primeranou primárnemu stupňu vzdelávania

- dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, používať vhodné argumenty a vyjadriť svoj názor
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu
- rozumie rôznym typom doterajších textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať
- rešpektuje kultúrnu rozmanitosť - medzikultúrna komunikácia
 - ✚ spôsobilosť učiť sa učiť:
- získava schopnosť sebareflexie pri poznávaní svojich myšlienkových postupov
- vyberá a hodnotí získané informácie, spracováva ich a využíva vo svojom učení a v iných činnostiach

Prioritné východiská

V záujme rozvoja ČG na jednotlivých vyučovacích hodinách kladieme veľký dôraz na chápanie jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie, ktorý sa premieta do zámerného preferovania rozvoja komunikatívnych kompetencií. Okrem kvalitného porozumenia textu akcentujeme aj kvalitné osvojenie si techniky čítania nenásilným, zážitkovým spôsobom na vhodných, veku primeraných textoch. Vyučujúci poskytuje zvýšený priestor rozvoju vlastnej tvorby žiaka a pri práci s informáciami podporuje ČG posilňovaním schopnosti argumentovať a pod. Súčasne vyučujúci prináša do vyučovania texty súvislé i nesúvislé. Naším cieľom je totiž pestovanie pozitívneho vzťahu ku knihám – čím viac sa dieťa stretáva s knihou, tým má lepšie predpoklady preniknúť naozaj do podstaty textu. Nejde pritom iba o umelecký text, ale aj text vecný.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že je veľmi dôležité, aké stratégie, postupy alebo techniky učenia si žiak v tomto období osvojí, prípadne vybuduje. Tie potom využíva pri ďalšom vzdelávaní, získavaní nových poznatkov, ich spracovaní a využití. Informácie, ktoré žiak získava, mu ponúkajú učebnice, mapy, encyklopédie, internet a rôzne iné materiály, ktoré je možné vo výchovno-vzdelávacom procese využiť. Ide predovšetkým o vecné texty súvislého charakteru, ale aj nelineárne texty, literárne texty a mnohé iné, s ktorými sa žiaci stretávajú vo všetkých vyučovacích predmetoch.

Na to, aby žiaci sa žiaci tieto texty neučili len naspamäť, ale aby im aj porozumeli, je nevyhnutné žiakov viesť k rôznym stratégiám, technikám učenia sa, ktoré vedú k trvalejšiemu osvojovaniu si informácií. Porozumenie textu zahŕňa vyhľadávanie kľúčových informácií, ich spracovávanie, zapamätanie si, integrovanie, hodnotenie a následné využívanie v reálnych životných situáciách. Porozumenie textu je proces, ktorý si vyžaduje nielen žiakove schopnosti, ako vie čítať plynule, rýchlo, bez chybovosti, ale vyžaduje si aj zapájanie myšlienkových postupov, kognitívnych funkcií, ktoré je nutné rozvíjať a stimulovať. V našej práci chceme predložiť nový prístup, ako porozumenie textu možno skvalitňovať pomocou stimulovania kognitívnych funkcií, ktoré sú pri procese porozumenia textu jeho nevyhnutnou súčasťou a odrážajú sa v jednotlivých úrovniach porozumenia textu.

2. ČÍTANIE S POROZUMENÍM NA II. STUPNI

Pozitívny vzťah k celoživotnému vzdelávaniu je závislý od úrovne zvládnutia jazyka. Aj ISCED 2 zdôrazňuje nevyhnutnosť chápania jazyka ako nástroja myslenia, prostriedok komunikácie a tiež jazyk definuje ako znak národnej identity. Tieto aspekty premietame nielen do osvojovania si poznatkov o jazyku (jazyková kompetencia), ale aj o ich vhodnom použití v rôznych komunikačných situáciách (komunikačná kompetencia).

Snažíme sa vytvoriť väčší priestor na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať a pod. Cieľom je rozvoj čitateľských schopností, ktoré presahujú aspekt technického zvládnutia čítaného textu a smerujú k prijatiu jeho obsahu. Žiakov vedieme miesto návyku na memorovanie a pasívneho prijímania poznatkov ku konštruovanej a aktívnej účasti v procese učenia sa.

Na jednotlivých vyučovacích predmetoch využívame inovačné metódy a formy práce, porovnávame informácie z rôznych zdrojov, využívame multimedialne programy, zaraďujeme prácu s internetom s prepojením na bežný život, pracujeme s nesúvislými textami (mapy, grafy, tabuľky a pod.), vyvodzujeme vzťahy medzi informáciami.

Čitateľskú gramotnosť ako kompetenciu k celoživotnému učeniu rozvíjame na princípe medzipredmetových vzťahov.

Žiak, ktorý preukazuje takúto zručnosť:

- ✚ uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku seberealizácie a osobnostného rozvoja
- ✚ dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa
- ✚ dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať
- ✚ kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti

Komunikačnú spôsobilosť a čitateľskú gramotnosť žiakov rozvíjame vo všetkých všeobecno-vzdelávacích predmetoch.

V pláne práce školy sú zahrnuté plánované aktivity na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti. Metodické orgány vo svojich plánoch majú zapracované opatrenia na zlepšenie čítania a čítania s porozumením a majú naplánované aktivity na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti vo vyučovacom i mimovyučovacom čase.

Vzhľadom na nižší počet žiakov v triedach využívame diferencované úlohy a činnosti, vedieme žiakov k čítaniu s porozumením, chápaniu a vysvetľovaniu obsahu zameraného na rozvíjanie komunikačných zručností žiakov.

Do vyučovacieho procesu častejšie zaraďujeme prácu vo dvojiciach, v skupinách a využívame diferenciaciu úloh pre žiakov podľa ich schopností.

Spoločné celoškolské aktivity a smerovania

Na dosiahnutie lepších výsledkov žiakov v oblasti čitateľskej gramotnosti uskutočňujeme najmä nasledovné aktivity:

- ✓ účasť na ďalšom vzdelávaní pedagógov organizovaných metodicko-pedagogickým centrom - interné vzdelávanie pedagógov v jednotlivých metodických orgánoch a individuálne štúdium
- ✓ odovzdávanie získaných poznatkov na zasadnutiach metodických orgánov (dané vzdelávanie sa pozitívne prejavuje v zavádzaní nových foriem a metód práce, pri výbere textov, pri overovaní čítania s porozumením, pri rozvoji kritického myslenia a komunikačných zručností žiakov)
- ✓ ďalšie vzdelávanie učiteľov cudzích jazykov na zvýšenie odbornej spôsobilosti
- ✓ otvorené hodiny orientované na metódy rozvoja čitateľskej gramotnosti
- ✓ venovanie zvýšenej pozornosti žiakom na ročníkoch 1 – 4, vzhľadom na narastajúci počet detí s poruchami čítania
- ✓ na I. stupni rozšírenie hodinovej dotácie predmetu slovenský jazyk a literatúra s cieľom rozvoja komunikačnej spôsobilosti a čitateľskej gramotnosti žiakov I. stupňa
- ✓ rozvíjanie jazykovej gramotnosti, aby žiak komunikoval v cudzom jazyku – 1. cudzí jazyk (anglický jazyk) zavádzame v 1. ročníku a 2. cudzí jazyk v 6. ročníku
- ✓ rozšírenie hodinovej dotácie cudzích jazykov
- ✓ zlepšovanie kvality jazykového vyučovania, výstupných vedomostí a komunikačných schopností žiakov v cudzom jazyku
- ✓ používanie pracovných zošitov zameraných na rozvoj matematickej a čitateľskej gramotnosti
- ✓ využívanie školskej knižnice ako centra rozvoja čitateľských zručností - žiaci sa učia hľadať rozličné informácie z rôznych zdrojov, ktoré využívajú v projektových a skupinových prácach
- ✓ pravidelné dopĺňanie knižničných jednotiek a výukových programov

V priebehu školského roka sú pripravené rôzne zaujímavé akcie spojené s čítaním, návštevou knižnice, avšak mnohé z našich aktivít sa premietajú aj do každodennej činnosti v škole.

1. **Hlasné čítanie učiteľa** - touto aktivitou učiteľ motivuje žiakov, aby sa pustili do čítania. Cieľom pri hlasnom čítaní je, viesť žiakov od radosti z počúvania k radosti z vlastného čítania

Z: všetci vyučujúci T: priebežne

2. **Dostatok času na čítanie** - v triede je pravidelne vyčlenený istý čas, pretože niektoré deti mimo školy vôbec nečítajú

Z: vyučujúci SJ, CJ, TU T: priebežne

3. **Možnosť vlastného výberu textu** – žiaci sa môžu sami rozhodnúť o tom, čo budú čítať, čím zvýšime zapojenie sa do aktívneho čítania, motivuje ich zvedavosť a podporuje porozumenie. Učiteľ správnym a premysleným zacielením zabezpečí, aby literatúra, z ktorej si žiaci vyberajú, zodpovedala špecifikám ich školského veku, aby bola zaujímavá, hravá, so zmyslom pre humor, žánrovo pestrá a tematicky variabilná.

Z: všetci vyučujúci T: priebežne

4. **Reakcia na prečítané** ukáže do akej miery žiaci textu porozumeli - reprodukcia príbehu, výtvarné zobrazenie, tvorivá dramatika a akčné hry.

Z: všetci vyučujúci T: priebežne

5. **Školská knižnica** - zefektívniť prácu školskej knižnice. Budovať školskú knižnicu ako odborné, informačné, študijné, internetové a čitateľské centrum najmä pre žiakov, pedagogických i nepedagogických zamestnancov školy. Budovať školskú knižnicu vhodnú na realizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu a mimo vyučovacích aktivít. Každoročne vyhodnocovať súťaž o najaktívnejšieho čitateľa školskej knižnice.

Z: vedúca ŠK v spolupráci s ostatnými vyučujúcimi T: priebežne

6. **Literárno-dramatický krúžok** – pravidelná činnosť žiakov v záujmovom útvere. Prezentácia na verejnosti v rámci rôznych podujatí usporiadaných:

a) školou - Slávnostná akadémia pri príležitosti Dňa úcty k starším, Dňa matiek, Vianočná besiedka, Pozdravenie dôchodcov, ...

b) obcou - Pozdravenie jubilantov obce, Deň obce

Z: vedúca krúžku T: priebežne

7. **Webová prezentácia tvorivosti žiakov na „Galérii tvorivosti“** – pravidelná činnosť redakčnej rady pod vedením pedagóga, žiaci pri svojej práci využívajú aj IKT; pravidelné príspevky ostatných žiakov z vlastnej tvorby; aktualizuje sa priebežne minimálne 4x v školskom roku.

Z: vedúci pedagóg RR T: priebežne

8. **Práca s nadanými žiakmi** - v predmetoch, v ktorých žiaci vynikajú majú možnosť sa ďalej vzdelávať v mimovyučovacom čase a v záujmových útvaroch a súčasne ich zapájame do rôznych umeleckých a postupových súťaží, predmetových olympiád, t. j.:

Šaliarsky Maľko

Hviezdoslavov Kubín – prednes poézie a prózy

Rozprávkové vretienko

Európa v škole - literárna časť

Olympiáda anglického jazyka

Literárne súťaže vyhl. MŠ SR

Z: vyučujúci SJ, CJ T: podľa harmonogramu

9. **Tvorba a prezentácia projektov žiakov 2. stupňa** – projektové vyučovanie prebehne podľa nasledovnej osnovy: prednáška vyučujúceho informatickej výchovy, beseda s vyučujúcim, prehliadka knižnice a zhromažďovanie materiálov, práca s odbornou literatúrou a encyklopédiami, základy práce s IKT, internetom, osvojenie si formy a obsahu projektu, techniky vytvorenia jednoduchého projektu, prezentácia a obhajoba, kolektívne posudzovanie prác, výstava prác, využitie poznatkov na jednotlivých predmetoch, v medzipredmetových vzťahoch a pre prax

Z: vyučujúci INF T: priebežne

10. **Súťaže, projekty a čitateľské aktivity** - usporiadané priebežne počas celého školského roka na I. i II. stupni a v ŠKD s cieľom motivovať žiakov k samostatnému čítaniu - Čítajme spolu, Moja obľúbená kniha, Číta celá trieda, Záložka do knihy, Hlasné čítanie. Dané aktivity budú prebiehať vo vyučovacom i mimovyučovacom čase, niektoré aktivity budú spojené s využitím IKT.

Z: vyučujúci SJL, CJ, VYV, vych. ŠKD T: priebežne

11. **Marec - mesiac knihy** – aktivity prebehnú vo vyučovacom i mimovyučovacom čase a v ŠKD - Týždeň hlasného čítania, Kvíz o knihe, Čitateľský maratón, Výstava kníh spojená s predajom.

Z: M.Podhradská, vyuč. SJL, vych. ŠKD T: marec 2015

12. **Besedy** - zabezpečenie besedy so spisovateľom, redaktorom, ilustrátorom o procese tvorby; beseda o najobľúbenejšej knihe

Z: riaditeľka školy, vedúca školskej knižnice T: máj/jún 2015

13. **Exkurzie:** návšteva Okresnej knižnice v Dunajskej Strede, návštevy divadelných predstavení v Bratislave, Trnave a pod.

Z: TU

T: podľa ponuky

14. **Ročníkové práce (projekty)** - výchovno-vzdelávacím cieľom je rozvíjanie zručností žiakov: štúdium literatúry, samostatnosť, samoštúdium, klasifikácia (triedenie javov), analýza a syntéza, abstrakcia (výber podstatných javov), aplikácia, zovšeobecnenie, elaborácia, vypracovanie, dôraz na detaily, kreativita (vymyslieť čo najviac javov v danej oblasti), originalita, kritické myslenie, hodnotenie, argumentácia, využitie IKT, prezentácia. Ročníkové práce žiaci budú prezentovať v mesiacoch máj a jún. Prezentácie budú verejné, prístupné žiakom, pedagógom a rodičom. Prezentácie prebehnú po jednotlivých ročníkoch.

Z: TU, konzultanti

T: priebežne

Gramotnosť je jedným z najväčších úspechov akejkoľvek spoločnosti, je známkou civilizácie. Naša stratégia sleduje rozvoj čitateľskej gramotnosti.

Cieľom je vrátiť žiakov späť ku knihe, naučiť ich čítaniu s porozumením, aby žiak:

- ✓ dokonale používal materinský jazyk
- ✓ vyjadroval svoj názor vhodným spôsobom a aby si ho vedel obhájiť
- ✓ bol schopný vyjadriť svoje myšlienky a pocity
- ✓ názory vyjadroval adekvátne
- ✓ vhodne sa vyjadroval ku kritike a prijímal kritiku druhých
- ✓ počúval a rešpektoval názory druhých
- ✓ komunikoval v jednom cudzom jazyku a osvojil si základy druhého cudzieho jazyka
- ✓ vedel vyhľadávať a využívať pri učení rôzne zdroje informácií, osvojil si metódy štúdia a práce s informáciami
- ✓ využíval prostriedky IKT v bežnom živote a pre svoje ďalšie vzdelávanie
- ✓ dokázal kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať.

Na splnenie vytýčených cieľov používame aktivizujúce vyučovacie metódy, a to predovšetkým samostatnú prácu žiakov, prácu vo dvojiciach a skupinovú prácu. Okrem samostatnej práce zacielenej na získanie vedomostí, návykov a ďalších zručností je nevyhnutné, aby žiaci objavovali nové poznatky experimentovaním a vlastnou činnosťou. Vo vyučovaní budeme akcentovať využívanie súvislých i nesúvislých textov z rôznych prameňov, pri ktorých budú môcť žiaci uplatniť logické myslenie, tvorivosť, analytické i syntetické

postupy, schopnosť zovšeobecňovať, porozumieť synonymickým schémam a hľadať paralelné spojenia a východiská.

Pre každého učiteľa to znamená, že individuálnym prístupom objavuje a usmerňuje rozvoj schopností jednotlivých žiakov a riadi tvorivú prácu kolektívu triedy. Vyučovacie hodiny musia byť naplnené živým pracovným ruchom. Objaviteľský prístup pri získavaní nových poznatkov a radosť zo samostatne vyriešenej úlohy posilňujú pozitívny vzťah žiaka k predmetu. Použitie aktivizujúcich metód práce sa musí zabezpečovať využívaním vhodných demonštračných pomôcok a didaktickej techniky. Ide predovšetkým o IKT pre samostatnú a skupinovú prácu.

Lehnice, 25. 08. 2017

.....
PaedDr. Jarmila Hanidžiarová
riaditeľka školy

Materiál bol prerokovaný na PR školy dňa 4.9.2017

Rada školy sa s materiálom oboznámila dňa 21.9.2017

Tento materiál vstupuje do platnosti dňom prerokovania na PR školy, stáva sa súčasťou ŠkVP pre ISCED 1 a ISCED 2, i-ŠkVP pre primárne vzdelávanie, i-ŠkVP pre nižšie sekundárne vzdelávanie a zároveň je súčasťou plánu práce školy na šk. rok 2017-2018.